

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistaminen

Tampereen kaupunkiseudun tonttipäivä
Museokeskus Vapriikki 22.3.2018

Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto
Maija Neva

Miltä tulevaisuus näyttää?

KV -sopimukset

Digitalisaatio

Kaupungistuminen
ja aluerakenne

Ilmastonmuutoksen
hillintä ja siihen
sopeutuminen

Toimintojen
sekoittuminen

Väestörakenne
erilaistuu

Odotukset
säännösten
sujuvuudelle

Vastuuketjut

Elinkaari- ja
vähähiilisyys

Liikkumisen
murros

Alhaalta
ylös

**Muutosten
nopeus**

Vaatimukset
elinympäristön
laadulle

EU-sääntely

Työn ja talouden
muutos

Kansalaisvaikuttaminen

**Hallinnon
rakenteiden
muutokset**

MRL- kokonaisuudistuksen vaiheita

Tietopohjan laajentaminen ja suuntaviivojen valmistelu (esivalmisteluvaihe)

Toimintaympäristöanalyysit (mm. ilmasto&energia, digitalisaatio)

Uudistusta palvelevat selvitykset/hankkeet

Uudistukseen vaikuttavat hankkeet (mm. kiradigi, kestävät hankinnat)

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Verkkoaiivoriihet

Sidosryhmävuoropuhelu

Teemakeskustelut, työpajat ja seminaarit

Kv-yhteistyö

Viestintä, some

Lakivalmistelu (perusvalmisteluvaihe)

Lakivalmisteluvaihe organisoidaan keväällä 2018 parlamentaarisesti ohjattuna ja laajaan vuorovaikutukseen tukeutuvana. Tavoitteena on, että uudistettu lainsäädäntö olisi valmis 2022.

Uudistuksen suuntaviivojen tavoitteena on tuoda yhteiskunnalliseen keskusteluun ja poliittisesti johdettua valmistelua tukemaan asiantuntijalähtöisiä ideoita ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä kysymyksistä. Suuntaviivat valmistuvat keväällä 2018.

MRL-kokonaisuudistuksen peruspilarit

Alueiden elinvoiman kehittäminen
sekä kestävän kehityksen
ja hyvän elinympäristön
edellytysten luominen

Alueidenkäytön
suunnittelun ja rakentamisen
ohjauksen
ydintehtävien tunnistaminen

Alueidenkäytön
suunnittelu ja rakentamisen ohjaus
tulevaisuuden
toimintaympäristössä

Vuorovaikutteinen
toimintatapa
ja prosessien
tarkoituksenmukaisuus

Tavoitteena elinvoima, kestävä kehitys ja hyvä elinympäristö

- Nykyisen lain tavoite ” luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä” on edelleenkin hyvä lähtökohta.
- Alueidenkäytön suunnittelun luonteeseen kuuluu, että siinä pyritään yhtäältä luomaan edellytyksiä toivotulle kehitykselle ja toisaalta ehkäisemään kehityksestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ja säilyttämään elinympäristöön liittyviä erityisiä arvoja.
- Edellytysten luominen ja alueiden elinvoiman kehittäminen painottuu nykyistä enemmän tulevaisuudessa.

Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtävät ovat erilaisia eri ympäristöissä

- Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtäviin kuuluu eri tarpeiden ja intressien yhteensovittaminen. Sillä on tärkeä tehtävä hyvän elinympäristön luomisessa.
- Aluerakenteen erilaistuminen vahvistuu: kaupunkiseudut ja väestöään menettävät alueet.
- Rakentaminen tapahtuu pitkälti jo kertaalleen kaavoitetuilla alueilla
- Rajapinnat muuhun lainsäädäntöön – mitä kaavoissa on tarpeen kertoa?

Suunnittelun tehtävänä ei ole estää muutosta vaan hallita sitä. Haasteena on löytää kussakin tilanteessa olennaiset kysymykset ja jättää muu jatkosuunnittelun varaan.

Ydintehtäviä voi hahmottaa myös näin

Maaseutualueet:
mitä kehittämisperiaatteita
ja reunaehtoja tarvitaan?
(infra, luonnonvarojen
kestävä käyttö ym.)

Laajenevan
kaupunkirakenteen kehä:
miten turvataan kestävän
yhdyskuntakehityksen
edellytykset?

Rakennetut
kaupunkialueet:
muutoksen hallinta
rakennetussa
ympäristössä

Digitalisaatiota koskevat tavoitteet MRL uudistuksessa

Luoda edellytykset digitalisaation hyödyntämiselle ja mahdollistaa uudet toimintatavat tulevaisuudessa – mahdollistaa lain joustava soveltaminen teknologian kehittyessä

- Yhteinen pohjakartta-aineisto ja esitysmittakaavan skaalautuvuus
- Yhteensopivuus ja käyttö koko suunnitteluketjussa toteutukseen asti
- Osallistumisen ja vuorovaikutuksen uudet menetelmät
- Tietoaineistojen tehokas hyödyntäminen

Velvoittaa niissä asioissa, jotka ovat ehdottomia edellytyksiä digitalisaation toteutumiselle yhteiskunnan yleisen edun näkökulmasta

- Kaavojen tuominen rajapintaan tietyssä muodossa (tiedon siirto ja yhteiskäyttö)
 - Yhteensopivuuden varmistaminen (tietomallit)
-

Luonnos suunnittelujärjestelmän uudistamisen suuntaviivoista

Alueidenkäytön ohjaukseen kohdistuu tulevaisuudessakin kansallisia, maakunnallisia ja kuntatason tarpeita.

- Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä tarvitaan valtakunnallisten intressien turvaamista.
- Maakuntatason strategiset linjaukset muodostaisivat kehikon kaupunkiseutujen ja kuntien suunnittelulle.
- Varsinaisia kaavatasoja olisi kaksi: nimettyjen kaupunkiseutujen strateginen kaava sekä kuntatason alueidenkäytön toteuttamista ohjaava kaava, joka korvaisi nykyisen kaltaisen asemakaavan ja kunnan yleiskaavan.

Luonnos suunnittelujärjestelmän uudistamisen suuntaviivoista: maakunnan taso

Maakunnan tasolla korostuisi suunnittelun strategisuus. Suunnittelu tulisi kohdentaa vain keskeisimpien maakunnan alueidenkäyttökysymysten linjaamiseen. Samalla tulisi oleellisesti keventää suunnittelua kuormittavaa informatiivista sisältöä.

Strategisen alueidenkäytön ohjauksen yhtenä tehtävänä olisi luoda edellytyksiä maakunnan tulevalle kehittämiselle. Maakunnan tasolla käsiteltäviä asioita voisivat olla esimerkiksi maakunnalliseen aluerakenteeseen, liikennejärjestelmään ja viheryhteyksiin liittyvät kysymykset.

Maakunnan tason alueidenkäytön strategia olisi pääosin sanallinen mutta siihen voisi sisältyä myös kartallisia esityksiä.

Luonnos suunnittelujärjestelmän uudistamisen suuntaviivoista: kaupunkiseudut

Kaupunkiseuduilla tarvittaisiin toiminnallisen kokonaisuuden kattavaa yleispiirteistä suunnitelmaa. Suunnitelman tehtävänä olisi mm. kaupunkiseudun toiminnallisen kokonaisuuden kannalta merkittävän yhdyskuntarakenteen, alueidenkäytön, asumisen ja liikenteen tulevan kehityksen kokonaiskuvan osoittaminen.

Suunnitelman laatiminen olisi pakollista muutamilla suurilla kaupunkiseuduilla mutta myös muilla kaupunkiseuduilla sellainen voitaisiin tarvittaessa laatia.

Kaupunkiseutujen suunnittelun kehittämisessä on tarpeen huomioida myös suunnitelmien toteuttamisen periaatteet sekä tarvittaessa niiden yhteensovittaminen osaksi valtion ja kaupunkiseutujen sopimusmenettelyjä.

Luonnos suunnittelujärjestelmän uudistamisen suuntaviivoista: kuntakaava

Kuntatasolla riittäisi yksi kaavataso. Kaava voitaisiin esittää eri mittakaavoissa ja tarkkuustasoissa suunnittelutarpeen mukaan ja tarvittaessa tarkentaa tietyille osa-alueille (skaalautuvuus). Kuntakaava voitaisiin laatia vaiheittain tai osa-alueittain ja se korvaisi nykyisen asemakaavan ja kuntakohtaiset yleiskaavat.

Kuntakaava voisi tarvittaessa sisältää sekä alueidenkäytön yleisiä linjauksia koskevan osan (kehittämisperiaatteet) että toteuttamista ohjaavan osan (toteuttamisosa).

Kuntakaava voitaisiin laatia yleispiirteisenä koko kunnan alueelle, mikäli kunta pitää sitä alueidenkäytön ohjaustarpeen kannalta tarpeellisenä.

Verkkoaiivoriihi 11 / 2017 – vastaajien ensivaikutelmat suuntaviivojen luonnoksesta

					
Kaikki osallistujat	4 %	36 %	34 %	17 %	9 %
Ryhmä					
Kunta	5 %	37 %	33 %	15 %	10 %
Maakunta	1 %	16 %	40 %	29 %	14 %
Valtio	8 %	37 %	29 %	23 %	3 %
Elinkeinoelämä	4 %	66 %	23 %	6 %	2 %
Kansalaisjärjestöt	0 %	28 %	28 %	19 %	25 %
Kansalainen	2 %	27 %	51 %	12 %	8 %

Laissa on yhteensä 33 lukua ja 327 pykälää, jotka jakaantuvat seuraavasti

